

Materina dušica.

Bilo je krasno poletje, prelep dan — božji dan, nedelja. Kot dober kristjan posvetil sem prvo polovico dneva božjej službi a drugo polovico namenil sem svojej dobrej materi. Oh, mojo dobro mater krila je vže deset let črna zemlja!

Jedva sem bil prišel v vrt božji, ter še nisem bil izmolil kratke molitvice za dušo svoje dobre matere, ko ugledam staro ženico in brdko deklico, ki sta šli na pokopališče. Bila je to starica Seljanovka in njena vnuka Katarinka. Stopili sta na pokopališče starost in mladost, življenje in smrt.

Blizu pokopališke cerkvice dvigala se je vrba žalujka in pod njo sta stala dva mramorna spomenika. Tù je počivala mlada mati s svojim sinčkom. Grobova nista bila okičena Bog si ga vedi s kakim cvetjem, pa tudi nista bila povse zane-marjena: pridne roke posvečevale so v spomin dragih pokojnikov tudi na pokopališči po nekoliko drazega časa in grobova sta bila lepo urejena. Tu se je po konci dvigal dehteči nagelj, tam je zopet druga cvetica otožno povešala svojo nežno glavico k zemlji, a na robu materinega groba bilo je videti priprosto rastlino s tenkimi steblici in majhnimi rožno-rdečimi cvetovi, ki so imeli kaj močen in prijeten duh. Bila je to materina dušica. *) In da-si je bila podobna mrtvej koprivi — bila je vender lepa in mila! Ravno zaradi tega je niso izruvali, ko so popravljali nizke grobove.

Dà, materina dušica bila je tako nežna in tako mila, pa tudi tako skromna, da si se moral nehoté čuditi tej priprostej cvetici.

V tem stopita babica in njena vnučica na pokopaličče. Starica babica stopi najprej h kapelici in vrže staro dvajsetico v puščico, v katero so se nabirali darovi. Na to stopi k materinemu grobu, popelje Katarinko do mramornega spomenika in jej reče:

— Daj, daj, Katarinka, poljubi svojo dobro mamico! — Oj lep, pa tudi žalosten je bil ta prizor! Katarinka, ki je bila komaj kakih šest let stara, a lepa kakor angelj — imela je plave lasé kakor solnčni trakovi, okrogla in rdeča ličeca in lepe modre oči, v katerih ste se lesketali dve biserni solzici — pristopi k materinemu spomeniku in poljubi na mrzlem mramoru materino sladko imé.

— Takó, takó, Katarinka! In zdaj poljubi tudi ljubega bratca!

In zopet se ponovi óni krasni prizor: Katarinka poljubi tudi bratčevo ime na mrzlem kamenu.

Oj, kako bridko mi je bilo pri srci v tem trenutku! Ta mala sirota niti poznala ni svoje ljubeznive matere in milega bratca, ki sta počivala v hladnej zemlji, poznala ni materine ljubezni, in zdaj je poljubovala mrzli kamen namesto vročih materinih ust!

Še je babica izmolila s Katarinko dva očenaša za mir in pokoj preljubih rajnkih. Katarinka je klečala poleg svoje stare babice kot nežna cvetica poleg velega cveta, katerega najrahljeja sapica lahko osuje.

Po končanej molitvici sedeti v zeleno travo, ker je babici bilo vže treba odpočitka. Katarinka se je v tem nekoliko razvedrila in gledala pisane cvetice na materinem grobu.

— Kaj nè, babica, da si hočevi utrgati kako cvetico z maminega groba? — vpraša Katarinka v svojej nedolžnosti.

— To se zna, utrgati si hočevi óni rudeči nagelj, ali pa óno blede vijolico, je li Katarinka? Ali imaš morda raje oni beli zvonček?

— Oj, nè! Žal bi mi ga bilo! naj raje ostane mojej mami! Je-li, da moja mama ima rada cvetice?

— To se zna, da jih ima rada, ljuba moja! — odgovori babica in debela sôlza jej kane iz očíj.

— Le pogledjte, babica, ta le cvetica nima nobene posebne lepote, to cvetico bi rada utrgala in vzela s seboj za spomin.

*) Materina dušica = *Feldthymian*, *Quendel* (*Thymus Serpyllum*).

— Nù, pa jo vzemi! — reče babica.

— In kako se imenuje ta cvetica?

— Materina dušica, ljuba moja, materina dušica

— Ej, pa nečem potem trgati tega cvetja, ker bi mojej mami žal bilo, da jej odnesem njeno dušico. Nù, ali pa je znabiti v tem cvetu res dušica moje mame? — vprašala je Katarinka.

— Dušice tvoje dobre matere ni v tem cvetji, cvetica se le tako imenuje.

— In zakaj se ta cvetica takó imenuje, babica?

— Nu dobro, ljuba moja, ker si takó radovedna pa sedi tù k meni, da ti povem.

Katarinka sede poleg babice v zeleno travo in babica jej pripoveduje tako-le:

— Še pred mnogo mnogo leti živel je dvoje ubožnih a poštenih ljudi. Imeli so hčerko jedinko. Anica bila jim je veselje in žalost: veselje, ker je bila tako lepa in dobra, žalost, ker je zaradi velikega ubožstva niso mogli vzrejati, kakor bi bili radi. Ali to še ni bilo vse. Nenadoma pride kuga v tisti kraj, kjer so živeli njeni stariši, tako imenovana črna kuga. Prva njenih žrtev je bila Aničina dobra mati. Bila je Anica takrat komaj osem let stara, ko so jej pokopali mater. Nikakor se ni mogla utolažiti in ljudje so jo videli po največ na materinem grobu. Oče zaradi premnožih opravkov ni utegnil na pokopališče, zato je bil materin grob zapuščen in pust, ker Anica še ni znala saditi cvetic. A to je še celó dobrega Boga razžalostilo, zato je dal, da je na grobu Aničine matere sama o sebi vzrastla ta majhna a prijetno dehteča cvetica. Ko je Anica to cvetico na materinem grobu ugledala, zeló se je razveselila. Tekla je takòj po očeta in tudi on je moral na pokopališče. Z velikim veseljem mu pokaže cvetico, rekoč:

— Kaj ne, oče, kako je lepa! In kako se imenuje ta cvetica?

Oče ni še nikoli poprej videl takega cveta, pomislil je malo in dejal:

— Materina dušica, materina dušica. Saj vidiš, da ima rastlina priprost cvet, ki je pa vender skromen, tako mil in prijeten, kakor je bila blaga duša tvoje rajnke matere.

In pravo je dejal oče, ker od onega časa se ta cvetica tudi res imenuje „materina dušica.“

Tako je pripovedovala babica svojej vnučici Katarinki, a jaz sem vse to poslušal izza kapelice in si vsi lepo zapisal, da povem tudi vam, ljubi moji otročiči.

(Po A. Harambašiću posl. Iv. T.)

Pravljice o morji.

(Piše M. Šašelj.)

2. Morska kraljica.

Na vozu, čegar pésti so od zlatá, čegar sôra je srebrna. čegar ôje je bakreno, čegar relsi so od drage kovine, vozi se z raznimi morskimi cvetovi okrašena morska kraljica. V vozu uprežena je šestorica snežno-belih labudov, ki svoje zakrivljene vratove vijugasto obračajo na vse strani, gledajoč sè svojimi kot biser čistimi očmi po polzkejši morskejši gladini in v srečo si prištevajoč, da je le njim dovoljena čast voziti morsko kraljico.